

Seuratukihankkeiden hakemusarviointi 2020

Yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikunta-
mahdollisuuksien edistäminen liikunta- ja urheiluseuroissa

Samuli Oja, Virpi Inkinen & Kati Lehtonen

LIKES

Seuratukihankkeiden hakemuserviointi 2020: Yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikuntamahdollisuuksien edistäminen liikunta- ja urheiluseuroissa

Samuli Oja, Virpi Inkinen & Kati Lehtonen

Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 386

ISBN 978-951-790-531-2

ISSN 2342-4788

Likes

Jyväskylä 2020

Rahoitus: opetus- ja kulttuuriministeriö, liikunnan vastuualue

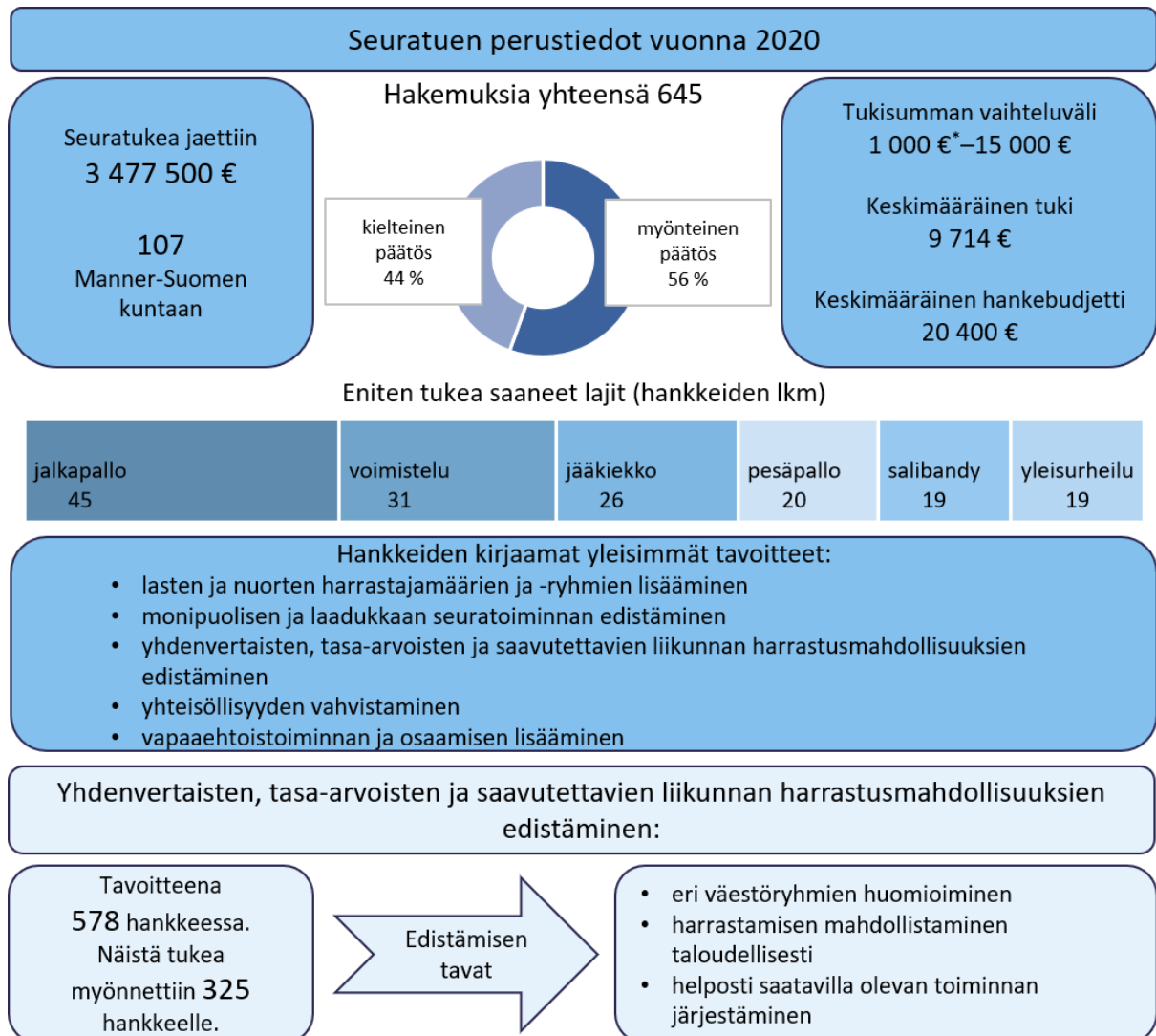
© Tekijät ja Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES sr 2020

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	1
SELITTEET	2
1 JOHDANTO.....	3
2 SEURATUELLE ASETETUT TAVOITTEET JA KRITEERIT	4
3 SEURATUEN JAKAUTUMINEN.....	6
3.1 Seuratuen jakautuminen maakuntiin ja kuntiin	6
3.2 Palkkaushankkeet ja toiminnalliset hankkeet.....	9
3.3 Hakijaseurojen lajitausta.....	11
3.4 Seurojen koko	11
4 SEURATUKIHAKEMUSTEN ARVIOINTIPROSESSI	13
5 SEUROJEN KIRJAAMAT TAVOITTEET SEURATUKIHAKEMUKSISSA	14
6 YHDENVERTAISTEN, TASA-ARVOISTEN JA SAAVUTETTAVIEN LIIKUNTA- MAHDOLLISUUKSIEN EDISTÄMINEN	16
7 YHTEENVETO	21
LÄHTEET	22
LIITTEET	23

TIIVISTELMÄ

Tässä raportissa esitellään opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) vuonna 2020 jakaman seuratoiminnan kehittämistuen (lyh. seuratuki) jakautumista sekä arvioidaan hakemusten sisältöjä ja tavoitteita. Raportin aineistona ovat sekä myönteisen avustuspäätöksen saaneiden seurojen hakemukset (n=358) että kielteisen päätöksen saaneet hakemukset (n=287). Erityis-teemana raportissa on hankehakemuksissa kuvatut yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyvät toimenpiteet.

* Pienin haettava avustussumma on 2 500 euroa, mutta kahdeksalle hankkeelle myönnettiin tätä pienempi tuki. Syitä pienemmälle tuelle olivat esimerkiksi hankkeen koko tai talouskriteerien osittainen täyttämättömyys.

KUVIO 1 Seuratuen perustiedot vuonna 2020.

SELITTEET

Ei lajikeskeinen hanke	Seuratukea saanut seura on lajitaustaltaan nk. yleisseura. Hankehakemuksessa hankkeen ei ole mainittu kohdistuvan tiettyyn lajiin tai sen on kerrottu kohdistuvan useisiin lajeihin.
Hakijaseura	Seuratuen ensisijainen hakija
Myöntöprosentti	Myönteisen tukipäätöksen saaneiden hankkeiden osuus
Palkkaushanke	Seuratukea saanut hanke, jonka avulla seuraan palkataan työntekijä
Seuran jäsenmäärä	Hakijaseuran seuratukihakemuksessa ilmoittama jäsenmäärä
Seuratuki	Seuratoiminnan kehittämistuki, opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntayksikön hallinnoima hankeavustus paikallisille liikunta- ja urheiluseuroille
Toiminnallinen hanke	Seuratukea saanut hanke, joka kohdistuu hakijaseuran tai useamman yhteistyöseuran toiminnan kehittämiseen mutta ei sisällä työntekijän palkkaamista
Vuosibudjetti	Hakijaseuran seuratukihakemuksessa ilmoittamat seuran menot edellisellä tilikaudella

1 JOHDANTO

Opetus- ja kulttuuriministeriö on jakanut seuratoiminnan kehittämistukea (seuratuki) veikkausvoittovaroista vuodesta 1999 lähtien. Valtakunnalliset liikuntajärjestöt vastasivat haku- ja jakoprosessista vuoteen 2012 asti. Vuodesta 2013 eteenpäin OKM:n liikunnan vastuualue on toiminut tuen hakemiseen ja jakamiseen liittyvien toimenpiteiden hallinnoijana. Kahdenkymmenen kahden vuoden aikana tukea on myönnetty yhteensä 55,3 miljoonaa euroa. Tuettuja hankkeita on ollut yhteensä 9 294 kappaletta. (Turunen, Turpeinen, Inkinen & Lehtonen 2020.)

Seuratukea on kohdennettu vuosien varrella moniin erityyppisiin hankkeisiin. Vuodesta 2009 lähtien tukea on myönnetty sekä työntekijöiden palkkaukseen (palkkaustuki) että yleiseen seuratoiminnan kehittämiseen kuten esimerkiksi valmentajakoulutukseen ja ohjaajapalkkioihin (toiminnallinen tuki). Seuratuki on harkinnanvarainen erityisavustus, jota voivat hakea liikuntaa ja urheilua järjestävät paikalliset yhdistykset. Hanke voi olla yksi- tai kaksivuotinen. Pienin haettava avustussumma on 2 500 euroa ja suurin 15 000 euroa.

Vuoden 2020 seuratukea haettiin edellisvuoden tapaan kokonaan sähköisenä Suomisport-järjestelmän kautta. Päätösesitykset tuettavista hankkeista teki asiaa valmisteleva virkamies ja lopulliset päätökset vastuuministeri. Lajiliitot ja aluejärjestöt olivat mukana lausunnonantajina.

Likes on vastannut seuratuon seuranta- ja arviointityöstä vuodesta 2005 lähtien. Seurannan ja arvioinnin rahoittaja on opetus- ja kulttuuriministeriö. Seurannassa on vuosien varrella keskitytty eri teemoihin. Vuoden 2020 hankkeiden tavoitteista tarkasteltiin tarkemmin yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikuntamahdollisuuksien edistämistä. Yhdenvertaisten liikuntamahdollisuuksien edistämistä tavoitteleiden hankkeiden hakemustekstien analysoinnissa käytettiin apuna tekstianalytiikkaa. Menetelmää on kuvattu tarkemmin analyysin tulosten esittelyn yhteydessä luvussa 6.

2 SEURATUELLE ASETETUT TAVOITTEET JA KRITERIT

Seuratuen yleistavoitteena on lasten ja nuorten liikunnan edistäminen ja monipuolisen organisoidun liikunnan kehittäminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan tuen on tarkoitus edistää, vahvistaa ja tukea matalan harrastuskynnyksen toimintaa, innovatiivisten toimintamallien kokeilua ja toiminnan monipuolisuutta, laatua, yhteisöllisyyttä ja vapaaehtoistyötä. Lisäksi tuen avulla voidaan myös ennaltaehkäistä liikuntaharrastuksen lopettamista pitämällä nuoret toiminnassa mukana urheilijoina, liikkujina ja seuratoimijoina. Seuratukea saaneilla seuroilla voi olla toiminnassaan myös menestykseen tähtäävää kilpaurheilua, mutta tuki tulee kohdistaa avustuksen tavoitteen mukaiseen eli matalan harrastuskynnyksen liikuntaa kehittävään toimintaan. (OKM 2019.) Seuratuki on myös osa valtion vuoden 2020 talousarvioesitykseen kirjattua strategista tavoitetta ”aktiivinen ja osallistava liikunnan kansalaistoiminta” (Valtion talousarvio 2020, 435).

Vuoden 2020 seuratuen hakuohjeiden (OKM 2019) mukaisesti tukea saavan hankkeen tulee toteuttaa yhtä tai useampaa seuraavista alatavoitteista:

- lasten ja nuorten harrastajamäärien ja/tai -ryhmien lisääminen
- liikunnan monipuolisen harrastamisen mahdollistaminen
- yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikunnan harrastusmahdollisuuksien edistäminen
- harrastamisen kustannusten ja osallistumismaksujen hillitseminen lasten ja nuorten liikunnassa
- liikunnasta luopumisen eli drop outin ehkäiseminen pitämällä nuoret mukana toiminnassa urheilijoina, liikkujina ja seuratoimijoina
- lasten ja nuorten äänen kuulumisen lisääminen seuratoiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä
- liikunnallisen elämäntavan omaksumisen edistäminen ohjatun seuratoiminnan kautta
- koulupäivän yhteydessä tapahtuvan liikunnan edistäminen seuratoiminnan avulla
- koko perheen liikkumisen edistäminen
- syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten harrastamisen mahdollistaminen seurassa
- maahanmuuttajalasten kotoutumisen edistäminen liikunnan avulla
- erityistä tukea tarvitsevien lasten seuratoimintaan osallistumisen edistäminen
- yhteisöllisyyden vahvistaminen ja vapaaehtoistoiminnan ja osaamisen lisääminen
- monipuolisen ja laadukkaan seuratoiminnan edistäminen
- innovatiivisten ja uudenlaisten toimintamallien kehittäminen.

Hankkeen rahoituksesta vähintään 25 prosentin on koostuttava muusta kuin myönnettävästä avustuksesta. Kaksivuotisissa hankkeissa seuran oman rahoitusosuuden tulee myös kasvaa toiselle tukivuodelle. Seuratuen piirissä olevan harrastuksen perustoiminnan kuukausikustannukset eivät saa ylittää 50 euroa. Perustoiminnaksi katsotaan lapsen tai nuoren viikoittainen liikunnan harrastaminen seuran ohjatussa toiminnassa. Avustusta ei tule käyttää liikuntapaikkarakentamiseen, seuran toimitiloista aiheutuviin kustannuksiin, jäsen- ja lisenssimaksuihin, vakuutuksiin, tuomaripalkkioihin, kilpailu- ja sarjamaksuihin, joukkueiden tai ohjaajien vaatehankintoihin tai erilaisiin harrastukseen liittyviin matkoihin kuten kilpailumatkoihin. Seuratuki

ei ole myöskään tarkoitettu kansallisten lajileirien osallistumismaksuihin, ruokailu- tai välipalakuuluihin, kilpailujen palkintokuluihin tai yritystoiminnan kuluihin. Seuratuen saamisen edellytyksenä on, että seuran johto on sitoutunut hankkeeseen eli päätös toiminnan kehittämisestä on tehty seuran johtokunnan tai hallituksen kokouksessa. Hankkeelle tulee nimetä vastuhenkilö ja selkeä toimintasuunnitelma. Lisäksi hankkeella tulee olla selkeät, mitattavat ja realistiset tavoitteet, ja kehitettävän toiminnan vakiinnuttamiseen liittyvät toimenpiteet tulee määritellä. (OKM 2019.)

Hankkeen laajuuden ja vaikuttavuuden arvioinnissa otetaan huomioon seuraavat asiat:

- seurojen yhteiset hankkeet
- yhteistyöverkostojen ja erilaisten kumppanuuksien luominen
- laadukkaan, ohjatun toiminnan ja monipuolisen liikunnan tarjoaminen useammin kuin kerran viikossa
- uusien harrastajaryhmien perustaminen ja lisääminen
- uusien harrastajien lisääminen
- innovatiivisen ja ”ei perinteisen” seuratoiminnan kehittäminen
- harjoitusvuorojen järjestäminen lapsille sopivaan vuorokauden aikaan ja lähellä asuin- ympäristöä ja muuta elinpiiriä
- vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja yhteisöllisyyden tukeminen
- sukupuolten tasa-arvon huomioiminen: liikuntaryhmiä perustetaan poikavaltaisissa lajeissa tytöille ja tyttövaltaisissa lajeissa pojille. Vastaavasti voi olla myös kaikille yhteisiä ryhmiä. (OKM 2019.)

3 SEURATUEN JAKAUTUMINEN

Seuratukea haettiin edellisvuoden tapaan sähköisesti Suomisport-järjestelmässä. Järjestelmässä on saatavilla tuettujen hankkeiden lisäksi myös ne hakemukset, joille tukea ei myönnetty. Seuraavaksi myönteisen ja kielteisen tukipäätöksen saaneita hakemuksia tarkastellaan alueellisen jakautumisen, lajitaustan ja seuran koon perusteella. Lisäksi hankkeet on jaoteltu sen mukaan, onko niissä palkattu seuraan uusi työntekijä (ns. palkkaushankkeet) vai kehitetty toimintaa muulla tavoilla (ns. toiminnalliset hankkeet).

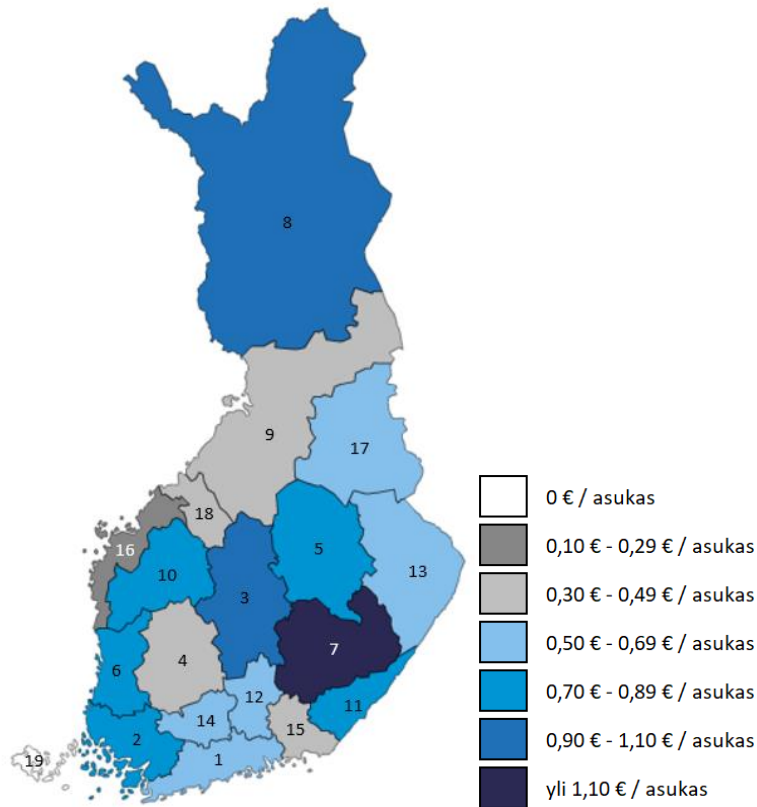
3.1 Seuratuen jakautuminen maakuntiin ja kuntiin

Seuratukea myönnettiin vuonna 2020 koko maahan yhteensä 3 477 500 euroa. Sekä myönnetty kokonaisavustus että keskimääräinen tukisumma asukasta kohden ovat laskeneet viimeisten vuosien aikana (Seuratuki-Virveli 2020; Metsälä 2018). Selkeästi eniten myönteisiä tukipäätöksiä ja siten myös eniten seuratukea jaettiin Uudellemaalle (Taulukko 1). Vähiten tukea myönnettiin Kainuuseen ja Keski-Pohjanmaalle: molempien maakuntien alueille myönnettiin seuratukea vain kolmelle hankkeelle. Keskimääräinen tukisumma oli suurin Etelä-Karjalassa (12 500 €).

TAULUKKO 1 Seuratuen jakautuminen maakuntiin.

Nr.	Maakunta	Tuetut hankkeet	Myönnetty tuki (€)	Keskimääräinen tuki (€)
1	Uusimaa	101	953 500	9 441
2	Varsinais-Suomi	35	353 000	10 086
3	Keski-Suomi	24	267 500	11 146
4	Pirkanmaa	31	243 500	7 855
5	Pohjois-Savo	19	202 000	10 632
6	Satakunta	21	192 500	9 167
7	Etelä-Savo	16	188 000	11 750
8	Lappi	16	175 000	10 938
9	Pohjois-Pohjanmaa	22	174 000	7 909
10	Etelä-Pohjanmaa	14	151 000	10 786
11	Etelä-Karjala	9	112 500	12 500
12	Päijät-Häme	12	105 500	8 792
13	Pohjois-Karjala	8	90 000	11 250
14	Kanta-Häme	10	85 500	8 550
15	Kymenlaakso	9	74 000	8 222
16	Pohjanmaa	5	48 000	9 600
17	Kainuu	3	36 000	12 000
18	Keski-Pohjanmaa	3	26 000	8 667
19	Ahvenanmaa	0	0	0

Väkilukuun¹ suhteutettuna eniten tukea myönnettiin Etelä-Savoon (Kuvio 2), joka oli ainoa yli euron asukasta kohden tukea saanut maakunta (1,32 euroa/asukas). Ahvenanmaata lukuun ottamatta vähiten tukea asukasta kohden myönnettiin Pohjanmaalle (0,27 euroa/asukas). Tarkemmat luvut kaikista maakunnista on esitetty liitteessä 1.

KUVIO 2 Seuratuen jakautuminen maakuntiin (€ / asukas).

Kunnittain tarkasteltuna eniten tukea asukasta² kohden myönnettiin Ristijärvellä (9,43 euroa /asukas), josta jätettiin kuitenkin ainoastaan yksi hakemus. Yli 100 000 asukkaan kaupungeista eniten tukea asukasta kohden myönnettiin Jyväskylään (1,17 euroa/asukas). Jyväskylään on jo useampana peräkkäisenä vuonna myönnetty isoista kaupungeista asukaslukuun suhteutettuna eniten tukea (Oja, Turunen, Inkinen, Turpeinen & Lehtonen 2020; Metsälä 2018; Metsälä 2017). Isoista kaupungeista vähiten tukea asukaslukuun suhteutettuna myönnettiin Espooseen, Helsinkiin ja Tampereelle. Seuratuen jakautuminen yli 100 000 asukkaan kaupunkiin on esitetty taulukossa 2. Laajempi kunnittainen erittely on nähtävissä liitteessä 2.

¹ Tilastokeskus 2020.

² Tilastokeskus 2020.

TAULUKKO 2 Seuratuen jakautuminen yli 100 000 asukkaan kaupunkeihin.

Kunta	Myönnetyt avustukset (€)	Keskimääräinen tukisumma (€)	Tuki asukasta kohden (€)
Helsinki	265 000	9 138	0,41
Turku	178 500	9 395	0,93
Jyväskylä	167 000	12 846	1,17
Vantaa	158 000	9 294	0,68
Espoo	115 000	11 500	0,40
Kuopio	113 000	11 300	0,95
Oulu	100 000	11 111	0,49
Tampere	96 500	8 042	0,41
Lahti	61 500	7 688	0,51

50 000–100 000 asukkaan kaupungeista Seinäjoelle (1,64 euroa/asukas), Rovaniemelle (1,56 euroa/asukas), Mikkeliin (1,49 euroa/asukas) ja Porvooseen (1,41 euroa/asukas) myönnettiin asukaslukuun suhteutettuna isoja kaupunkeja enemmän seuratuksia.

Peruskouluikäisten (6–16-vuotiaat) lasten määrään³ suhteutettuna eniten tukea myönnettiin pääosin pieniin kuntiin (Taulukko 3). Näiden kuntien urheiluseurat saivat kuitenkin vain yhden tai korkeintaan muutaman myönteisen tukipäätöksen. Myös aiempina vuosina seuratuksia on lasten ja nuorten määrään suhteutettuna myönnetty eniten juuri pienempien kuntien seuroille (Seuratuki-Virveli 2020).

³ Avustus suhteutetaan 6–16-vuotiaiden lukumäärään vuoden 2017 asukasluvuissa. (Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne [verkkajulkaisu]. ISSN 1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu 31.7.2020]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/vaerak/>)

TAULUKKO 3 15 eniten seuratukea saanutta kuntaa 6–16-vuotiaiden määrään suhteutettuna (€/asukas).

Kunta	Tukea saaneet hankkeet	Tuki 6–16-vuotiasta kohden (€)	Kokonaistukisumma (€)
Ristijärvi	1	112,1	12 000
Taivalkoski	2	44,6	23 000
Kolari	1	38,5	15 000
Kittilä	2	36,4	26 000
Joutsa	1	32,9	14 000
Kangasniemi	1	28,2	15 000
Joroinen	1	25,9	14 500
Mäntyharju	1	25,3	15 000
Imatra	5	22,5	62 000
Juva	1	21,9	14 000
Inari	2	21,2	14 500
Kauniainen	3	20,1	30 500
Leppävirta	2	19,9	22 000
Pihtipudas	1	19,4	10 000
Kemijärvi	1	19,3	12 000

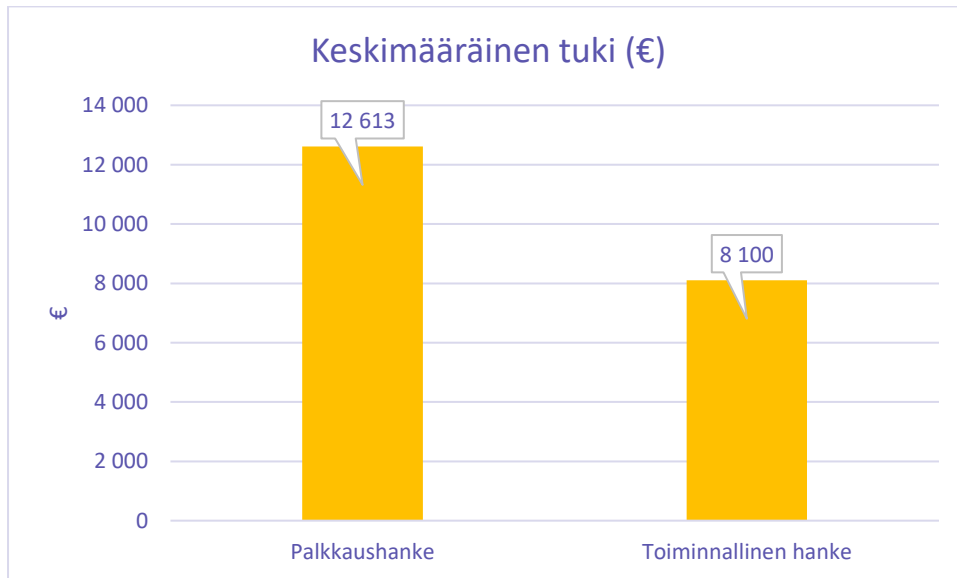
3.2 Palkkaushankkeet ja toiminnalliset hankkeet

Seuratukihankkeet jaotellaan sisällön mukaan palkkaushankkeisiin, joissa seuraan palkataan työntekijä, ja toiminnallisiin hankkeisiin, joissa seuran toimintaa kehitetään ilman työntekijän palkkausta. Palkkaushankkeen tulee opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeistuksen mukaan kohdistua ensisijaisesti lasten ja nuorten liikunnan ohjaamiseen ja valmennukseen. Palkkausta on kuitenkin mahdollista esittää myös muilla erityisillä syillä, kuten hallintotehtävillä, innovatiivisilla työnkuvilla tai yhdistelmätoimilla. Palkkaushanketta suunnittelevan hakijaseuran on hakemuksessaan selvitettävä suunniteltu työntekijän toimenkuva ja millaista koulutusta ja osaamista palkattavalta työntekijältä vaaditaan. Seurojen on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, miten palkkaus kyetään seurassa vakiinnuttamaan seuratuon päättymisen jälkeen. Seuratuki on tarkoitettu pysyvien työsuhteiden luomisen alkutueksi, eikä tukea myönnetä määräaikaisiin työsuhteisiin. Työntekijän palkkaaminen ei saa myöskään lähtökohteisesti korottaa seuran jäseniltä tai osallistujilta keräämiä maksuja. (OKM 2019.)

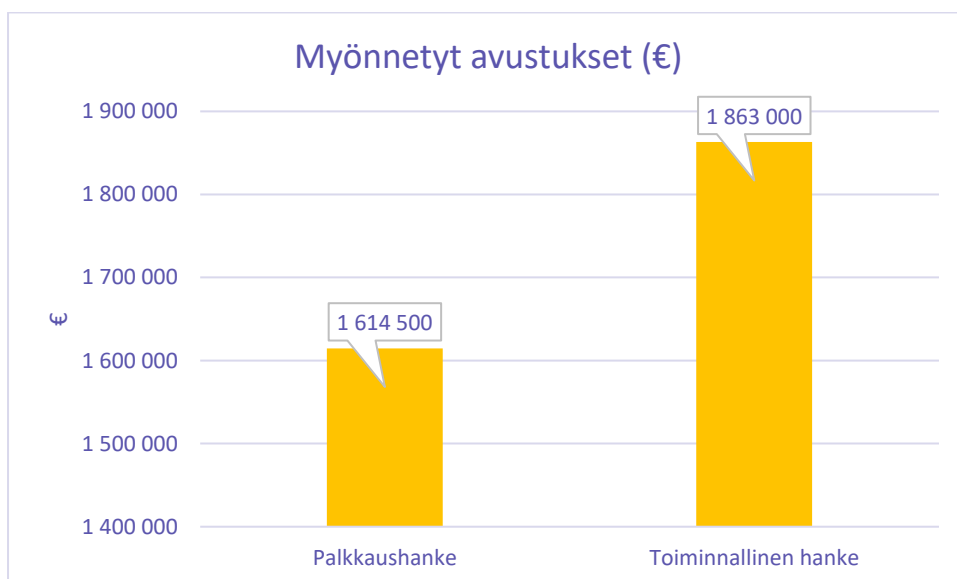
Toiminnallisissa hankkeissa seurat kehittävät toimintaansa ilman uutta palkattavaa henkilökuntaa. Seuratoimintaa voidaan toiminnallisissa hankkeissa kehittää esimerkiksi koulutuksilla, strategiatyöllä tai uusia ryhmiä perustamalla ja lajivalikoimaa lisäämällä. Toiminnallisissa hankkeissa on kuitenkin voitu palkata myös tuntityöntekijöitä. (Seuratuki-Virveli 2020.)

Vuonna 2020 tuetuista seuratuohankkeista 64 prosenttia oli toiminnallisia hankkeita ja 36 prosenttia palkkaushankkeita. Palkkaushankkeiden keskimääräinen tukisumma oli selvästi suurempi kuin toiminnallisissa hankkeissa (Kuvio 3). Toiminnallisiin hankkeisiin myönnetty kokonaistukisumma oli kuitenkin suurempi kuin palkkaushankkeissa (Kuvio 4). Toiminnallisista hankkeista 230 ja palkkaushankkeista 128 hanketta sai myönteisen tukipäätöksen.

Palkkaushankkeiden ja toiminnallisten hankkeiden myöntöprosentteissa ei ollut suurta eroa; toiminnallisten hankkeiden hakemuksista 57 prosentille ja palkkaushankehakemuksista 54 prosentille myönnettiin seuratuksia. Palkkaushankkeiden ja toiminnallisten hankkeiden keskimääräiset tukisummat ovat hieman suurempia kuin edellisellä vuonna (Oja ym. 2020).

KUVIO 3 Palkkaushankkeiden ja toiminnallisten hankkeiden keskimääräiset tukisummat (€).

KUVIO 4 Palkkaushankkeiden ja toiminnallisten hankkeiden kokonaistukisummat (€).

3.3 Hakijaseurojen lajitausta

Seuratuen yhtenä tavoitteena on lasten ja nuorten liikunnan monipuolisuuden lisääminen esimerkiksi uusien lajien tai lajitoiminnan sisäisen harrastustoiminnan kehittämisen kautta (OKM 2019). Seuratukihankkeet voidaan jaotella yhden tai useamman lajin toimintaa kehittäviin hankkeisiin. Tässä raportissa hankkeen lajiksi on luokiteltu seuran tai jaoston pääasiallisesti harjoittama liikuntamuoto. Mikäli hakijana on monilajinen yleisseura eikä hakemuksessa ole eritelty tukea hakevaa jaostoa tai määritelty tuen kohdistuvan seuran tietyn lajin kehittämiseen, hakemus on luokiteltu ei lajikeskeiseksi. Samoin on toimittu, mikäli hanke on kahden tai useamman seuran yhteistyöhanke ja hakijoina toimivat seurakuntalaiset eri liikuntalajeja. Hankkeiden lajitietoja on tarkasteltu myönteisen tukipäätöksen saaneista hankkeista (n=358).

Vuonna 2020 eniten tukea myönnettiin viime vuosien tapaan jalkapallolle. Jalkapallon jälkeen eniten tukea jaettiin voimistelulle, jääkiekolle, pesäpallolle, salibandyille ja yleisurheilulle. Eniten tukea saaneet lajit ovat pysyneet melko samoina viime vuosien aikana. (Taulukko 4). Viimeisinä kahtena vuonna jalkapallolle on myönnetty enemmän tukea kuin ei lajikeskeisille hankkeille (Seuratuki-Virveli 2020). Kaikkien tukea saaneiden lajien tiedot on eritelty liitteessä 3.

TAULUKKO 4 Eniten seuratukea saaneet lajit 2020.

Laji	Myönnöt	Avustukset yhteensä	Keskimääräinen tukisumma (€)
Jalkapallo	45	462 000	10 267
Ei lajikeskeinen	38	376 000	9 895
Voimistelu*	31	320 000	10 323
Jääkiekko	26	281 500	10 827
Salibandy	19	191 500	10 079
Yleisurheilu	19	183 000	9 632
Pesäpallo	20	173 000	8 650
Lentopallo	15	139 000	9 267
Hiihto	11	112 000	10 182
Suunnistus	10	105 000	10 500

*sisältää telinevoimistelun ja joukkuevoimistelun

3.4 Seurojen koko

Seuratukihankkeilla tulee olla selkeä toimintasuunnitelma ja toiminnan vakiinnuttamiseen tulee esittää konkreettiset toimenpiteet. Hakemusten arvioinnissa yhtenä arviointiperusteena käytetään myös toiminta- ja taloussuunnitelmien realistisuutta sekä hankkeen laatua ja laajuutta seuran toimintaympäristöön nähden. (OKM 2019.)

Alle 200 jäsenen seurojen hakemusten myöntöprosentti oli pienempi kuin isompien seurojen. Eniten tukea myönnettiin 200–499 jäsenen seuroille. Näiden seurojen saama keskimääräinen tuki oli kuitenkin selvästi pienempi kuin isommilla seuroilla. (Taulukko 5.)

TAULUKKO 5 Seuratuen jakautuminen jäsenmäärältään erikokoisten seurojen kesken.

Seuran jäsenmäärä	Hakemukset	Myönnöt	Myöntö-%	Kokonaistukisumma (€)	Keskimääräinen tuki (€)
yli 1000	106	60	57 %	637 500	10 625
800–1000	44	27	61 %	283 500	10 500
500–799	102	61	60 %	660 500	10 828
200–499	224	136	61 %	1 269 500	9 335
alle 200	169	74	44 %	626 500	8 466

Pienimpien seurojen hakemukset saivat kielteisen tukipäätöksen useammin kuin suurempien seurojen hakemukset, ja pienet seurat saivat suuria seuroja pienempiä tukisummia. Seuran koko on tässä mitattu vuosibudjetilla eli seuran edellisen kalenterivuoden menoilla. Eniten tukea myönnettiin keskisuurille seuroille (vuosibudjetti 100 000–249 999 euroa). Keskisuurten ja tätä hieman suurempien (250 000–500 000 euroa) seurojen hakemukset saivat myönteisen tukipäätöksen kaikista useimmin. (Taulukko 6.)

TAULUKKO 6 Seuratuen jakautuminen erikokoisten (vuosibudjetti) seurojen kesken. Tarkastelusta puuttuu yhdeksän hanketta, joiden taloustiedot oli ilmoitettu epäselvästi.

Seuran budjetti (€)	Hakemukset	Myönnöt	Myöntö-%	Kokonaistukisumma (€)	Keskimääräinen tuki (€)
yli 500 000	133	74	56 %	788 000	10 649
250 000–500 000	106	64	60 %	695 500	10 867
100 000–249 999	172	103	60 %	1 083 000	10 515
50 000–99 999	83	47	57 %	410 500	8 734
alle 50 000	142	68	46 %	475 500	6 993

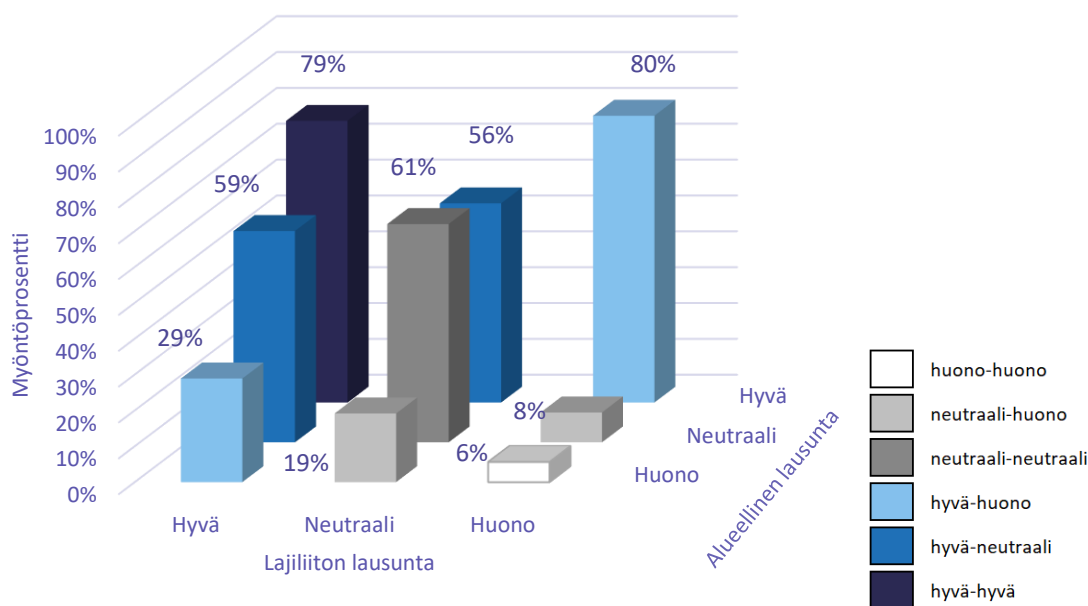
Jäsenmäärältään ja budjetiltaan isommat seurat paitsi saavat, myös hakevat isompia avustuksia kuin pienemmät seurat. Näyttää siltä, että suuremmilla seuroilla on jo lähtökohtaisesti paremmat mahdollisuudet lähteä toteuttamaan isompia hankekokonaisuuksia, jolloin sekä haetut että myönnetyt avustussummat ovat keskimäärin suurempia kuin pienemmillä seuroilla.

4 SEURATUKIHAKEMUSTEN ARVIOINTIPROSESSI

Ennen opetus- ja kulttuuriministeriössä tehtävää tukipäätöstä lajiliitot ja liikunnan aluejärjestöt antavat lausunnot uusista seuratukihakemuksista. Molemmat tahot luokittelevat hakemukset kategorioihin hyvä, neutraali tai huono. Lajiliitot tai aluejärjestöt eivät arvioi toisen vuoden jatkohankkeiden hakemuksia.

Lausunnonantajat olivat melko yksimielisiä hakemusten laadusta. Seuratuen hankehakemuksista 64 prosenttia sai molemmilta lausunnotahoilta samanlaisen arvioinnin. Hieman vajaa kahdeksan prosenttia hakemuksista sai lausunnonantajilta täysin vastakkaiset arviot (hyvä – huono). Lajiliiton antama lausunto oli näistä lähes jokaisessa positiivisempi. Ylipäänsä lajiliitot antoivat enemmän positiivisia ja alueelliset lausujat enemmän negatiivisia arvioita.

Kuvio 5 kuvaa sitä, millainen osuus eri lausuntoyhdistelmän (yhdeksän erilaista yhdistelmää) saaneista hankkeista sai myönteisen avustuspäätöksen. Yleisesti ottaen suurin myöntöprosentti (79 %) oli hankkeilla, jotka molemmat lausunnonantajat arvioivat hyväksi. Pienin myöntöprosentti (6 %) oli kaksi huonoa arviota saaneilla hankkeilla. Tästä huolimatta OKM myönsi tukea viidelle hankkeelle, jotka sekä lajiliitto että aluejärjestö arvioivat huonoiksi. Myönteisen päätöksen saaneista hankkeista neljä oli sellaisia, jotka lajiliitot arvioivat huonoiksi ja aluejärjestöt hyväksi. Tukea myönnettiin myös 123 hankkeelle, joita joko molemmat tai toinen lausunnonantajista eivät arvioineet. Näistä 112 oli jatkohankkeita.

KUVIO 5 Seuratukihakemusten (n=486) arviointi ja myöntöprosentit. Kuvioista puuttuvat seuratukihankkeet, joita joko molemmat tai toinen lausuja ei arvioinut (n=159).

Seuratukihankkeiden saamat arviot näkyivät myös keskimääräisessä tukisummassa. Vähintään yhden hyvän arvio saaneiden hankkeiden keskimääräinen tuki oli korkeampi (10 171 €) kuin sellaisten hankkeiden, jotka jompikumpi lausunnonantajista arvioi huonoksi (9 403 €). Sen sijaan kaksi neutraalia arviota saaneiden hankkeiden keskimääräinen tuki (9 929 €) oli lähellä vähintään yhden hyvän arvio saaneiden hankkeiden keskimääräistä tukea. Seuratukihakemukseen panostaminen näyttäisikin olevan oiva tapa kohentaa omia mahdollisuuksiinsa saada myönteinen tukipäätös ja keskimäärin korkeampi tukisumma.

5 SEUROJEN KIRJAAMAT TAVOITTEET SEURATUKIHAKEMUKSISSA

Seurat saavat hakemuksissaan määritellä hankkeidensa tavoitteet. Hakemus pohjaan on valmiiksi määritelty 15 tavoitetta, joista seurat valitsevat omaa hankettaan kuvaavat tavoitteet. Jo vuonna 2019 seuratukihankkeissa eri tavoitteet esiintyivät määrällisesti aiempia vuosia useammin. Tämä johtui todennäköisesti hanketavoitteiden muuttuneesta ilmoitustavasta. (Oja ym. 2020.) Aiemmin seurojen on pitänyt itse kirjata hankkeidensa tavoitteet hakemusteksteihin. Nyt käytössä olevan tavan myötä on kenties helpompi valita hankkeelle useampi tavoite. Seuratukihankkeiden tavoitteita analysoitiin ja luokiteltiin määrällisesti.

Seuratukihankkeet vaikuttavat tavoitteiden esiintyvyyden perusteella varsin kunnianhimoisilta. Lasten ja nuorten harrastajamäärien ja -ryhmien lisääminen sekä monipuolisen ja laadukkaan seuratoiminnan edistäminen olivat tavoitteina melkein jokaisessa tukea saaneessa hankkeessa (Kuvio 6). Muita yleisimpiä tavoitteita olivat yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikunnan harrastamismahdollisuuksien edistäminen, yhteisöllisyyden vahvistaminen ja vapaaehtoistoiminnan ja osaamisen lisääminen, liikunnallisen elämäntavan edistäminen, harrastamisen kustannusten hillitseminen sekä drop out -ilmiön ehkäiseminen. Nämä esiintyivät yli 80 prosentissa myönteisen päätöksen saaneista hankkeista. Harvinaisimpia tavoitteita olivat erityistä tukea tarvitsevien lasten osallistumismahdollisuuksien edistäminen ja maahanmuuttajalasten kotouttamisen edistäminen.

KUVIO 6 Seuratukihankkeiden tavoitteet myönteisen tukipäätöksen saaneissa hankkeissa (n=358).

Lasten ja nuorten harrastajamäärien ja -ryhmien lisäämistä tavoittelevissa seuratu-
keissa hankkeissa pyrittiin saamaan keskimäärin 92 uutta harrastajaa mukaan seuran toimin-
taan. Näissä hankkeissa aiottiin perustaa keskimäärin 4,8 uutta harrastajaryhmää. Ilman tu-
kea jääneissä hankkeissa tavoitteet olivat keskimäärin hiukan pienemmät: tavoitteena oli kes-
kimäärin 90 uutta harrastajaa ja 4,2 harrastajaryhmää yhtä hankehakemusta kohti

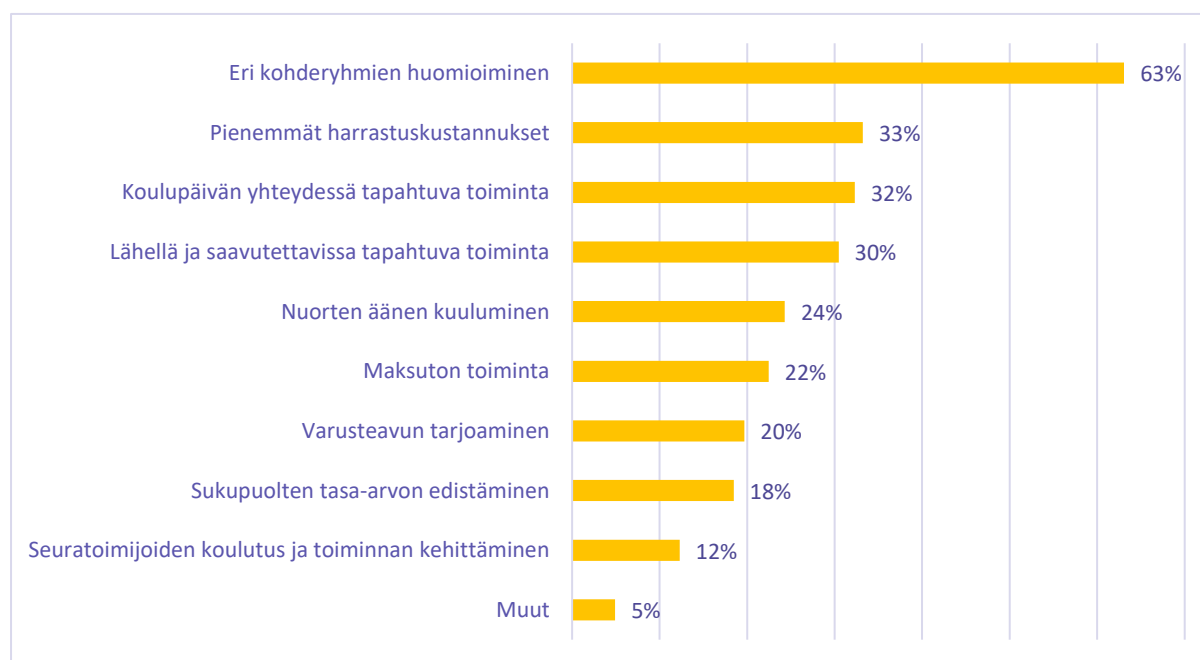
Yleisimmät ja harvinaisimmat tavoitteet olivat samat kuin edellisenä vuonna. Muuten-
kin tavoitteet esiintyivät lähes samassa suhteessa toisiinsa kuin vuonna 2019 (Oja ym. 2020).

6 YHDENVERTAISTEN, TASA-ARVOISTEN JA SAAVUTETTAVIEN LIIKUNTAMAHDOLLISUUKSIEN EDISTÄMINEN

Seuratukihakemusten tavoitteista lähempään tarkasteluun otettiin yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikuntamahdollisuuksien edistäminen. Tämä tavoite oli valittu toteutettavaksi kaikkiaan 578 hankkeessa, joista 325 sai myönteisen tukipäätöksen. Kaikista myönteisen tukipäätöksen saaneista hankkeista (n=358) 91 prosentissa tavoiteltiin yhdenvertaisten liikuntamahdollisuuksien edistämistä.

Hakemuksissa kuvattuja toimenpiteitä tarkasteltiin tekoälyä hyödyntävän tekstianalytiikan avulla. Analytiikan hyödyntäminen osana hankearviointia mahdollisti hakemusten kohdennetun analyysin valitun teeman ympärillä. Hakemustekstien sanat perusmuotoistettiin ensimmäisessä vaiheessa TurkuNLP-tutkimusryhmän kehittämien luonnollisen kielen käsittelymenetelmien avulla (TurkuNLP 2020). Sanat koottiin takaisin lauseiksi Doc2Vec-mallin opettamista varten (Le & Mikolov 2014; Shperber 2017). Tämän jälkeen tehtiin sanalistaus, jossa koottiin yhdenvertaisuusteemaan liittyen aihepiiriin yleisesti liittyviä sanoja, kuten erityinen, esteettömyys, kuuleminen, matala, sosiaalinen, talous, tasa-arvo, vamma ja vähemmistö. Sanalistaus sovitettiin opetettuun malliin ja pisteytettiin jokainen hakemus tämän perusteella (Řehůřek 2019). Yhdenvertaisuus-teemaan perehtyminen aloitettiin hakemuksista, jotka saivat tekstianalyysin pisteytyksessä korkeimmat pisteet. Yleiskuvan saamisen jälkeen analyysiä laajennettiin paneutumalla kaikkiin tukea saaneisiin hakemuksiin. Hakemukset luokiteltiin niissä esitettyjen toimenpiteiden perusteella erilaisin teemoihin.

Tavoitteen tarkemmalla analyysillä tarkasteltiin sitä, mitä yhdenvertaisilla, tasa-arvoisilla ja saavutettavilla liikuntamahdollisuuksilla hankkeissa tarkoitetaan ja millaisilla toimenpiteillä niitä koetetaan edistää. Kuviossa 7 on esitetty teemat, joilla seurat pyrkivät yhdenvertaisia, tasa-arvoisia ja saavutettavia liikuntamahdollisuuksia edistämään sekä teemojen määällinen jakautuminen.

KUVIO 7 Yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikuntamahdollisuuksien edistämistä tavoitelleiden hankkeiden tarkempi sisältö.

Tekstianalytiikan ja teemoittelun jälkeen hankehakemuksista tehtiin tarkennettu laadullinen sisällönanalyysi. Eri kohderyhmiä paremmin huomioivat hankkeet (63 %) olivat yleisin tapa edistää yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja saavutettavampia liikuntamahdollisuuksia. Seurojen esiin nostamia ryhmiä olivat esimerkiksi maahanmuuttajat, vähävaraiset, erityistä tukea tarvitsevat ja perheet. Näiden ryhmien liikkumismahdollisuuksia aiottiin edistää etenkin perustamalla räätälöityjä uusia harrastusryhmiä, joissa kohderyhmien tarpeet pyritään ottamaan aiempaa paremmin huomioon. Seurat aikoivat esimerkiksi tarjota maahanmuuttajille toimintaa myös muulla kuin suomen kielellä tai tukea taloudellisesti vähävaraisten perheiden lapsia, jotta harrastaminen olisi mahdollista.

Yksi seurojen huomioimista kohderyhmistä oli lapset ja nuoret, jotka eivät ole kiinnostuneita kilpaurheilusta vaan haluavat enemmän rentoa ja vapaata harrastamista. Moni seura aikoikin perustaa tällaisille liikkujille niin sanottuja höntsäryhmiä, joissa toiminta ei ole yhtä vakavaa kuin kilpaurheiluun tähtäävässä toiminnassa. Höntsäryhmien perustaminen yhdistettiin hakemuksissa kuitenkin yhdenvertaisten liikuntamahdollisuuksien edistämisen sijaan drop out -ilmiön ehkäisemiseen, jolloin teema ei nouse esille yhdenvertaisten liikuntamahdollisuuksien edistämisen analyysissä. Tällaisen toiminnan tarjoaminen on kuitenkin syytä mainita myös tässä yhteydessä, sillä myös ei-kilpailullisten harrastusryhmien perustamisella voidaan edistää esimerkiksi liikunnan saavutettavuutta.

Seuraavaksi yleisimpiä toimenpiteitä yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikuntamahdollisuuksien edistämässä olivat pienet harrastuskustannukset ja koulupäivän yhteydessä sekä lähellä ja saavutettavissa tapahtuva toiminta. Pienten harrastuskustannusten tavoittelemisen taustalla oli vahva ajatus siitä, että tällainen toiminta olisi kaikille saavutettavissa sosioekonomisesta asemasta tai muusta taustatekijästä riippumatta. Koulupäivän yhteydessä sekä lähellä ja saavutettavissa tapahtuva toiminta edustivat seurojen tarjoamaa lähiliikuntamahdollisuutta, jossa toiminta pyritään tuomaan lähelle potentiaalisia harrastajia. Koulupäivän päätteeksi ja lähiympäristössä tarjottavan toiminnan lisäksi seurat myös järjestivät kuljetuksia kauempana sijaitseville harrastuspaikoille, jotta pitkätkään välimatkat eivät muodostuisi harrastamisen esteeksi.

Nuorten oman äänen kuulumista pyrittiin edistämään lähes joka neljännessä tarkastelun alla olleessa hankkeessa. Nuorten äänen kuulumisen merkitsi heidän toiveidensa huomioon ottamista ja sitä, että nuoret saivat itse suunnitella harrastustoiminnan sisältöjä. Joissain seuroissa perustettiin erillisiä nuorten ryhmiä tai otettiin nuoria mukaan seuran päätöksentekoon, jotta heidän näkemyksensä tulisivat ponnekkaammin esille.

Maksutonta toimintaa ja varusteapua tarjottiin kumpaakin noin joka viidennessä tarkastelun kohteena olleessa hankkeessa. Molemmissa tarkoitus oli mahdollistaa heikommassa taloudellisessa asemassa olevien pääsy mukaan seuran toimintaan. Seurojen tarjoama ilmainen harrastustoiminta saattoi olla joko pidempiaikaista tai muutaman kokeilukerran kestävää toimintaa.

Sukupuolten tasa-arvoon kiinnitettiin huomiota hieman alle viidenneksessä yhdenvertaisten liikuntamahdollisuuksien edistämistä tavoitelleista hankkeista. Monet seurat tiedostivat oman lajinsa sukupuolipainotteisuuden, jolloin esimerkiksi tyttöjen keskuudessa suosittu lajiin pariin pyrittiin saamaan myös poikia mukaan perustamalla heille omia ryhmiä.

Seuratoimijoiden koulutukseen ja toiminnan muuhun kehittämiseen keskityttiin 12 prosentissa tarkastelluista hankkeista. Seurat halusivat kehittää valmentajiensa osaamista erilaisen koulutusten avulla, jotta seurat voisivat järjestää entistä paremmin esimerkiksi soveltavan liikunnan toimintaa ja perustaa ryhmiä erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille. Toimin-

nan muu kehittäminen sisälsi esimerkiksi uusien kaikille avointen tapahtumien järjestämisen, jolla pyrittiin nimenomaan parantamaan seuran tarjoaman toiminnan saavutettavuutta.

Muut-kategoriaan sijoitettiin sellaisia yhdenvertaisia liikuntamahdollisuuksia edistäviä toimenpiteitä, jotka eivät sopineet muihin teemoihin. Tällaisia olivat esimerkiksi kortteliliiga-toiminnan käynnistäminen, erilaiset markkinointiin ja mainontaan liittyvät kehitystoimenpiteet sekä usean eri lajin harrastamista mahdollistavat järjestelyt.

Yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikuntamahdollisuuksien edistämisen tavat jakautuvat siis pääpiirteissään *eri väestöryhmien huomioimiseen, harrastamisen mahdollistamiseen taloudellisesti ja helposti saatavilla olevan toiminnan järjestämiseen*.

Erilaisten ihmisten ja eri kohderyhmien huomioiminen näkyy paitsi erilaisten ryhmien perustamisena, myös esimerkiksi seuratoimijoiden kouluttamisena ja toiminnan kehittämisenä kohti suuntaa, jossa eri taustoista tulevia ihmisiä pystytään ottamaan huomioon entistä paremmin. Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen ja nuorten äänen kuulumisen seura-toiminnassa ovat myös tapoja kohentaa erilaisten ihmisten saavutettavissa olevia liikuntamahdollisuuksia.

Harrastamisen mahdollistaminen taloudellisesti ilmenee tarkastelluissa hankkeissa lähinnä kustannusten hillitsemisenä, jota voidaan toteuttaa esimerkiksi järjestämällä maksutonta tai hyvin alhaisten kustannusten toimintaa. Harrastamisen hintaa voidaan madaltaa myös tarjoamalla liikkujille seuran hankkimia välineitä tai muita varusteita.

Kolmas selkeä teema yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikuntamahdollisuuksien edistämässä oli helposti saatavilla olevan toiminnan järjestäminen. Tähän teemaan tartuttiin tarkastelluissa hankehakemuksissa esimerkiksi viemällä toimintaa potentiaalisten harrastajien lähiympäristöön, jolloin harrastusmatkat eivät muodostuisi liian pitkiksi. Pitkien välimatkojen tuomia hankaluuksia pyrittiin vähentämään tarjoamalla esimerkiksi kuljetuksia hieman syrjemmällä sijaitseville liikuntapaikoille. Koulupäivän yhteydessä tapahtuvalla toiminnalla pyrittiin myös tarjoamaan helppoa ja saavutettavaa liikuntamahdollisuutta lapsille ja nuorille.

Seuratukihankkeissa tehtävien toimenpiteiden tarkastelu osoitti myös erityisryhmien ja erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden joukon moninaisuuden. Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja saavutettavuutta pyrittiin edistämään hankkeissa mahdollistamalla esimerkiksi kuulovammaisten, kehitysvammaisten ja fyysisiä rajoitteita omaavien liikkumismahdollisuuksia. Voikin olla ongelmallista koettaa sisällyttää nämä kaikki kohdejoukot yhden erityisryhmä-käsitteen alle. Laaja ymmärrys erilaisista tukea tarvitsevien henkilöiden tarpeista auttaa myös mahdollisimman onnistuneen harrastustoiminnan järjestämisessä.

Kiinnostavaa on, että erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten liikunnan edistäminen oli hankkeiden tavoitelistauksessa (Kuvio 6) kaikkein harvinaisin tavoite. Tästä huolimatta erityisryhmien liikuntamahdollisuuksien kohentaminen tuli varsin painokkaasti esille yhdenvertaisten liikuntamahdollisuuksien edistämistä tavoitelleiden hankkeiden hakemusteksteissä.

Yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikuntamahdollisuuksien edistäminen oli merkitty tavoitteeksi myös monessa sellaisessa hankkeessa (n=34), joissa ei toimenpiteiden kohdalla tuotu mitenkään esille tätä tematiikkaa. Lisäksi monien hankkeiden hakemusteksteissä käsiteltiin yhdenvertaisuutta, tasa-arvoisuutta ja saavutettavuutta varsin yleisellä tasolla ja epämääräisestikin. Tyypillistä oli maininta ”matalan kynnyksen toiminnan” järjestämisestä, jota ei avattu tai määritelty sen tarkemmin. Toiminnan tarkemman hahmottamisen kannalta olisi ollut tärkeää tietää, miten seurakonkreettisesti pyrkivät matalan kynnyksen liikuntaa edistämään.

Tässä analyysissä otettiin huomioon sellaiset toimenpiteet, jotka jollain tavalla yhdistettiin hakemustekstissä yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikuntamahdollisuuksien edistämiseen. Tällöin pelkkä maininta esimerkiksi alhaisista harrastuskustannuksista ei riittänyt, vaan seuran tuli jollain tavalla yhdistää kyseinen toimenpide tavoitteeseen tai sen teemaan vaikkapa kertomalla matalien harrastusmaksujen mahdollistavan myös heikommassa taloudellisessa asemassa olevien harrastamisen. Tässä osalla seuroista olikin huomattavia vaikeuksia, kun toimintaa oli kuvattu vain yleisellä tasolla. Seuroilla oli selkeästi hankaluuksia sanoittaa sitä, miten tehtävät toimenpiteet edistävät juuri yhdenvertaisuutta.

Yhden tavoitteen tarkempi analyysi osoitti seuratukihankkeiden eri tavoitteiden kietoutumisen toistensa ympärille. Yhdenvertaisten liikuntamahdollisuuksien edistäminen sisältyi teemoina muihin erillisiin seuratukihankkeiden kriteereihin kuten esimerkiksi kouluyhteistyön kehittämiseen, harrastamisen kustannusten hillitsemiseen ja nuorten äänen kuulumisen parantamiseen. Yksittäisiä tavoitteita ei ehkä kannattaisikaan tarkastella vain omina tarkkarajaisina kokonaisuuksinaan, vaan ne tulisi ottaa huomioon laajempina kokonaisuuksina. Esimerkiksi varusteiden tarjoaminen voi sekä alentaa harrastamisen kustannuksia että parantaa toiminnan saavutettavuutta. Varsinkin yhdenvertaisuus on niin laaja teema, että sitä voidaan pitää jonkinlaisena kattokäsitteenä tai sateenvarjoterminä monelle muulle tavoitteelle.

Kunnittain tarkasteltuna yhdenvertaisia, tasa-arvoisia ja saavutettavia liikuntamahdollisuuksia pyrittiin edistämään eniten isoissa kaupungeissa (Taulukko 7). Listaus on hyvin samankaltainen kuin kaikkien hankkeiden tarkastelussa (liite 2), sillä yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikuntamahdollisuuksien edistäminen oli merkitty tavoitteeksi yli 90 prosentissa tukea saaneista hankkeista. Lähes kaikissa tukea saaneissa kunnissa oli hankkeita, joissa tavoiteltiin yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikuntamahdollisuuksien edistämistä. Ainoastaan Hollolan, Kristiinankaupungin ja Paraisten kunnissa oli myönteisen seuratukipäätöksen saaneita hankkeita, joissa ei pyritty edistämään yhdenvertaisia liikkumismahdollisuuksia.

TAULUKKO 7 15 eniten seuratukea saanutta kuntaa, joiden seurojen hankkeissa pyrittiin edistämään yhdenvertaisia, tasa-arvoisia ja saavutettavia liikuntamahdollisuuksia.

Kunta	Myönnöt	Kokonaistukisumma (€)
Helsinki	27	241 000
Turku	15	148 000
Vantaa	15	139 000
Jyväskylä	11	137 500
Seinäjoki	9	104 500
Kuopio	9	103 000
Oulu	9	100 000
Tampere	11	91 500
Pori	9	87 000
Espoo	8	85 000
Rovaniemi	8	83 500
Mikkeli	7	79 000
Lohja	8	74 000
Kouvola	7	65 000
Joensuu	5	64 000

Vahvimmin yhdenvertaisia liikuntamahdollisuuksia pyrittiin edistämään harrastajamääriltään isoissa lajeissa (Taulukko 8). Myös yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikuntamahdollisuuksien edistämisen lajikohtainen tarkastelu noudattelee hyvin samaa kaavaa kuin kaikkien tukea saaneiden hankkeiden lajilistaus (liite 3). Lähes kaikissa seuratuella saaneissa lajeissa oli hankkeita, joissa pyrittiin edistämään yhdenvertaisia, tasa-arvoisia ja saavutettavia liikuntamahdollisuuksia. Ainoastaan ampumahiihdossa ja curlingissa ei tätä tavoitetta ollut merkitty edistettäväksi. Molempiin lajeihin myönnettiin tukea vain yhdelle hankkeelle.

TAULUKKO 8 15 eniten seuratuella saanutta lajia, joissa pyrittiin edistämään yhdenvertaisia, tasa-arvoisia ja saavutettavia liikuntamahdollisuuksia.

Laji	Myönnot	Kokonaistukisumma (€)
Jalkapallo	40	395 000
Ei lajikeskeinen	35	340 000
Voimistelu*	28	295 000
Jääkiekko	23	237 000
Pesäpallo	19	169 000
Yleisurheilu	19	183 000
Salibandy	18	182 500
Lentopallo	14	130 000
Suunnistus	10	105 000
Hiihto	9	97 000
Purjehdus	9	77 000
Taitoluistelu**	9	93 500
Tanssi	7	67 500
Koripallo	6	73 000
Tennis	6	48 500

*sisältää telinevoimistelun ja joukkuevoimistelun

**sisältää muodostelmaluistelun

Jäsenmäärältään yhdenvertaisten liikuntamahdollisuuksien edistämistä tavoitelleet seurat jakautuivat hyvin samalla tavalla kuin kaikki myönteisen tukipäätöksen saaneet seurat. Myös keskimääräiset tukisummat olivat yhdenvertaisia liikuntamahdollisuuksia edistävillä seuroilla eri kokoluokkien välillä lähes samansuuruisia kuin kaikilla tukea saaneilla seuroilla. (Taulukko 9.)

TAULUKKO 9 Seuratuen jakautuminen eri kokoisten yhdenvertaisten liikuntamahdollisuuksien edistämistä tavoitelleiden seurojen kesken.

Seuran jäsenmäärä	Myönnot (kaikki)	Myönnot (yhdenvertaisuus)	Keskimääräinen tuki (kaikki)	Keskimääräinen tuki (yhdenvertaisuus)
yli 1000	60	55	10 625 €	10 464 €
800–1000	27	23	10 500 €	10 152 €
500–799	61	55	10 828 €	10 709 €
200–499	136	125	9 335 €	9 452 €
alle 200	74	67	8 466 €	8 306 €

7 YHTEENVETO

Seuratukea myönnettiin vuonna 2020 yhteensä 3 477 500 euroa 358 eri hankkeelle. Seuratukea myönnettiin jälleen hieman vähemmän kuin edellisenä tarkasteluvuonna. Myönnetty kokonaissumma on ollut pienessä laskusuunnassa kolmena peräkkäisenä vuonna. Keskimääräinen tukisumma vuonna 2020 oli 9 714 euroa. Tuetuista hankkeista 112 oli toisen tukivuoden jatkohankkeita ja 246 kokonaan uusia hankkeita. Tukea saaneista hankkeista 36 prosenttia oli palkkaushankkeita ja 64 prosenttia keskittyi toiminnalliseen kehittämiseen. Yleisimpiä seuratueta avulla toteutettuja tavoitteita olivat lasten ja nuorten harrastajamäärien ja -ryhmien lisääminen, monipuolisen ja laadukkaan seuratoiminnan edistäminen, yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja saavutettavien liikunnan harrastusmahdollisuuksien edistäminen sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen ja vapaaehtoistoiminnan ja osaamisen lisääminen.

Eniten seuratueta myönnettiin Uudellemaalle, josta tukea myös haettiin selvästi eniten. Asukasta kohden eniten tukea myönnettiin Etelä-Savoon, joka oli ainoa yli euron asukasta kohden tukea saanut maakunta. Yleisesti ottaen seuratueta jakautumisen voidaan katsoa olevan melko vahvasti Uudellemaalle keskittynyttä, sillä yli 28 % kaikista tuetuista hankkeista sijaitsi Uudenmaan maakunnan alueella. Pienempien maakuntien kuten Kainuun ja Keski-Pohjanmaan alueille annettiin kummallekin vain kolme myönteistä tukipäätöstä.

Seuratueta jakautumisen monipuolisuutta voidaan tarkastella myös eri lajien kautta. Vuonna 2020 eniten tukea myönnettiin jälleen jalkapallolle ja muille harrastajamäärässä mittattuna isoille lajeille. Viimeisten kahden vuoden aikana jalkapallon saama tuki on ollut suurempi kuin ei lajikeskeisten seuratueta hankkeiden.

Jäsenmäärältään ja budjetiltaan pienempikokoiset seurat saivat keskimäärin selvästi pienempiä avustuksia kuin isommat seurat. Havainnot eivät välttämättä johdu yksinomaan siitä, että isommat seurat tekisivät laadukkaampia hakemuksia kuin pienemmät seurat. Sen sijaan jäsenmäärältään ja budjetiltaan isommat seurat myös hakevat isompia avustuksia kuin pienemmät seurat. Näyttää siltä, että isommilla seuroilla on jo lähtökohtaisesti pienempiä seuroja paremmat mahdollisuudet lähteä suunnittelemaan ja viemään käytäntöön kokoluokaltaan suurempia hankekokonaisuuksia.

Seurat pyrkivät edistämään yhdenvertaisia, tasa-arvoisia ja saavutettavia liikuntamahdollisuuksia huomioimalla erilaisia ihmisiä ja kohderyhmiä, tarjoamalla harrastustoimintaa alhaisilla kustannuksilla sekä järjestämällä helposti saatavilla olevaa toimintaa. Seuroilla oli vaikeuksia määritellä konkreettisesti, miten hankkeessa toteutettavat toimenpiteet edistävät juuri yhdenvertaisia, saavutettavia ja tasa-arvoisia liikuntamahdollisuuksia. Hakemustekstit jäivätkin tältä osin monesti varsin pinnallisiksi. Jatkossa seurojen olisikin tarpeen hankkeiden toimenpidekuvauksissa keskittyä peilaamaan toimenpiteitä asetettuihin tavoitteisiin.

Yli 90 prosentissa tukea saaneista hankkeista pyrittiin edistämään yhdenvertaisia, tasa-arvoisia ja saavutettavia liikuntamahdollisuuksia, jolloin tätä tavoitetta työstävät seurat olivat luonnollisesti kotikunnaltaan, lajitaustaltaan ja kooltaan hyvin samanlaisia kuin kaikki tukea saaneet seurat. Seurojen välillä ei siis tältä osin ollut eroja.

LÄHTEET

- Le, Q. & Mikolov, T. 2014. Distributed Representations of Sentences and Documents. International conference on machine learning.
- Lehtonen, K. & Turpeinen, S. 2018. Seuratuen kaksi vuosikymmentä – järjestöjen strategisesta välineestä valtion liikuntahallinnon hankerahaksi. *Liikunta & Tiede* 55 (2–3), 14–18.
- Metsälä, L. 2017. *Seuratoiminnan kehittämistuki 2016–2017. Tuettujen hankkeiden hakemusarviointi*. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 337.
- Metsälä, L. 2018. *Seuratukihakemusten arviointi 2018. Seurantaraportti*. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 348.
- Oja, S., Turunen, M., Inkinen, V., Turpeinen, S. & Lehtonen, K. 2020. *Seuratukihakemusten arviointi 2019. Seurantaraportti*. Likes.
- OKM. 2019. Seuratoiminnan kehittämistuen hakuohjeet. [Viitattu 31.7.2020.]
- Řehůřek, R. 2019. models.doc2vec – Doc2vec paragraph embeddings. Viitattu 17.8.2020.
- Seuratuki-Virveli. 2020. Seuratoiminnan kehittämistuen seuranta 2012–2020. Likes. [Viitattu 31.7.2020.]
- Shperber, G. 2017. A gentle introduction to Doc2Vec. [Viitattu 17.8.2020.]
- Tilastokeskus. 2020. Väestötietoja maakunnittain 2019. [Viitattu 31.7.2020.]
- TurkuNLP. 2020. <https://turkunlp.org>. [Viitattu 17.8.2020.]
- Turunen, M., Turpeinen, S., Inkinen, V. & Lehtonen, K. 2020. *Palkkatyö urheiluseuroissa. Urheiluseurat työnantajina 2013–2020*. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 385.
- Valtion talousarvio. 2020. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020. [Viitattu 31.7.2020.]

LIITTEET

LIITE 1 Maakuntien tietojen tarkempi erittely.

Nr.	Maakunta	Myönnöt (kpl)	Myönnetyt avustukset (€)	Keskimääräinen tuki (€)	Tuki asukasta kohden (€)
1	Uusimaa	101	953 500	9 441	0,56
2	Varsinais-Suomi	35	353 000	10 086	0,74
3	Keski-Suomi	24	267 500	11 146	0,97
4	Pirkanmaa	31	243 500	7 855	0,47
5	Pohjois-Savo	19	202 000	10 632	0,83
6	Satakunta	21	192 500	9 167	0,89
7	Etelä-Savo	16	188 000	11 750	1,32
8	Lappi	16	175 000	10 938	0,99
9	Pohjois-Pohjanmaa	22	174 000	7 909	0,42
10	Etelä-Pohjanmaa	14	151 000	10 786	0,80
11	Etelä-Karjala	9	112 500	12 500	0,88
12	Päijät-Häme	12	105 500	8 792	0,53
13	Pohjois-Karjala	8	90 000	11 250	0,56
14	Kanta-Häme	10	85 500	8 550	0,50
15	Kymenlaakso	9	74 000	8 222	0,43
16	Pohjanmaa	5	48 000	9 600	0,27
17	Kainuu	3	36 000	12 000	0,50
18	Keski-Pohjanmaa	3	26 000	8 667	0,38
19	Ahvenanmaa	0	0	0	0,00

LIITE 2

Kuntien tietojen tarkempi erittely. Taulukko sisältää kunnat, joiden seuroille myönnettiin seuratukea vuonna 2020.

Kunta	Myönnöt (kpl)	Myönnetyt avustukset (€)	Keskimääräinen tukisumma (€)	Tuki asukasta kohden (€)
Helsinki	29	265 000	9 138	0,41
Turku	19	178 500	9 395	0,93
Vantaa	17	158 000	9 294	0,68
Jyväskylä	13	167 000	12 846	1,17
Tampere	12	96 500	8 042	0,41
Espoo	10	115 000	11 500	0,40
Kuopio	10	113 000	11 300	0,95
Oulu	9	100 000	11 111	0,49
Pori	9	87 000	9 667	1,04
Seinäjoki	9	104 500	11 611	1,64
Rovaniemi	9	98 500	10 944	1,56
Lahti	8	61 500	7 688	0,51
Lohja	8	74 000	9 250	1,61
Kouvola	7	65 000	9 286	0,79
Mikkeli	7	79 000	11 286	1,49
Porvoo	6	71 000	11 833	1,41
Rauma	6	62 500	10 417	1,59
Tuusula	6	60 500	10 083	1,57
Joensuu	5	64 000	12 800	0,83
Kerava	5	51 500	10 300	1,40
Nokia	5	46 500	9 300	1,37
Riihimäki	5	47 000	9 400	1,63
Imatra	5	62 000	12 400	2,34
Lappeenranta	4	50 500	12 625	0,70
Hämeenlinna	4	32 500	8 125	0,48
Kirkkonummi	4	39 000	9 750	0,99
Savonlinna	4	47 000	11 750	1,43
Raisio	4	32 000	8 000	1,33
Lempäälä	4	17 500	4 375	0,74
Kokkola	3	26 000	8 667	0,55
Järvenpää	3	13 000	4 333	0,30
Nurmijärvi	3	31 500	10 500	0,73
Kangasala	3	37 000	12 333	1,16
Raahe	3	10 000	3 333	0,41
Iisalmi	3	31 500	10 500	1,47
Lieto	3	28 000	9 333	1,40
Kauniainen	3	30 500	10 167	3,11
Vaasa	2	24 000	12 000	0,35
Salo	2	26 000	13 000	0,50
Hyvinkää	2	11 000	5 500	0,24
Kajaani	2	24 000	12 000	0,65
Siilinjärvi	2	13 500	6 750	0,63

Kunta	Myönnöt (kpl)	Myönnetyt avustukset (€)	Keskimääräinen tukisumma (€)	Tuki asukasta kohden (€)
Pirkkala	2	19 000	9 500	0,97
Naantali	2	29 000	14 500	1,50
Äänekoski	2	24 000	12 000	1,28
Kempele	2	8 500	4 250	0,46
Orimattila	2	17 000	8 500	1,06
Kuusamo	2	7 000	3 500	0,46
Kauhajoki	2	22 500	11 250	1,71
Kankaanpää	2	9 500	4 750	0,84
Hämeenkyrö	2	12 500	6 250	1,20
Muurame	2	21 500	10 750	2,12
Huittinen	2	20 500	10 250	2,04
Keuruu	2	14 000	7 000	1,46
Leppävirta	2	22 000	11 000	2,33
Inari	2	14 500	7 250	2,10
Kittilä	2	26 000	13 000	4,03
Taivalkoski	2	23 000	11 500	5,78
Kotka	1	5 000	5 000	0,10
Ylöjärvi	1	4 000	4 000	0,12
Vihti	1	14 000	14 000	0,48
Raasepori	1	6 000	6 000	0,22
Hollola	1	12 000	12 000	0,51
Sipoo	1	3 000	3 000	0,14
Kurikka	1	8 000	8 000	0,39
Varkaus	1	9 000	9 000	0,44
Hamina	1	4 000	4 000	0,20
Laukaa	1	3 500	3 500	0,19
Heinola	1	15 000	15 000	0,80
Pieksämäki	1	3 500	3 500	0,20
Akaa	1	7 500	7 500	0,46
Kauhava	1	11 000	11 000	0,70
Parainen	1	15 000	15 000	0,99
Kontiolahti	1	12 000	12 000	0,81
Liperi	1	6 500	6 500	0,54
Eura	1	5 000	5 000	0,43
Paimio	1	12 000	12 000	1,11
Nivala	1	1 500	1 500	0,14
Ii	1	6 000	6 000	0,61
Alajärvi	1	5 000	5 000	0,52
Nurmes	1	7 500	7 500	0,79
Närpiö	1	13 000	13 000	1,37
Saarijärvi	1	6 000	6 000	0,64
Karkkila	1	4 500	4 500	0,52
Laitila	1	14 000	14 000	1,63
Sodankylä	1	9 000	9 000	1,08
Pöytyä	1	3 500	3 500	0,42

Kunta	Myönnöt (kpl)	Myönnetyt avustukset (€)	Keskimääräinen tukisumma (€)	Tuki asukasta kohden (€)
Mynämäki	1	15 000	15 000	1,96
Oulainen	1	6 000	6 000	0,82
Kemijärvi	1	12 000	12 000	1,65
Suonenjoki	1	13 000	13 000	1,84
Kristiinankau- punkki	1	8 000	8 000	1,23
Siuntio	1	6 000	6 000	0,98
Juva	1	14 000	14 000	2,29
Tammela	1	6 000	6 000	1,00
Mäntyharju	1	15 000	15 000	2,59
Maalahti	1	3 000	3 000	0,55
Kangasniemi	1	15 000	15 000	2,80
Nakkila	1	8 000	8 000	1,50
Siikajoki	1	12 000	12 000	2,33
Joroinen	1	14 500	14 500	3,04
Urjala	1	3 000	3 000	0,64
Joutsa	1	14 000	14 000	3,20
Pihtipudas	1	10 000	10 000	2,48
Kolari	1	15 000	15 000	3,90
Uurainen	1	7 500	7 500	2,04
Ristijärvi	1	12 000	12 000	9,43

LIITE 3 Lajikohtaisten tietojen tarkempi erittely.

Laji	Myönnöt (kpl)	Avustukset yhteensä (€)	Keskimääräinen tukisumma (€)
Jalkapallo	45	462 000	10 267
Ei lajikeskeinen	38	376 000	9 895
Voimistelu*	31	320 000	10 323
Jääkiekko	26	281 500	10 827
Salibandy	19	191 500	10 079
Yleisurheilu	19	183 000	9 632
Pesäpallo	20	173 000	8 650
Lentopallo	15	139 000	9 267
Hiihto	11	112 000	10 182
Suunnistus	10	105 000	10 500
Taitoluistelu**	9	93 500	10 389
Golf	7	89 500	12 786
Purjehdus	9	77 000	8 556
Koripallo	6	73 000	12 167
Tanssi	7	67 500	9 643
Cheerleading	5	59 000	11 800
Triathlon	6	50 500	8 417
Tennis	6	48 500	8 083
Käsipallo	4	46 000	11 500
Judo	4	38 500	9 625
Ringette	4	35 000	8 750
Jääpallo	3	31 000	10 333
Amerikkalainen jalkapallo	5	31 000	6 200
Paini	2	29 000	14 500
Karate	4	26 500	6 625
Uinti	4	26 500	6 625
Kiipeily	2	24 000	12 000
Painonnosto	2	22 500	11 250
Alppihiihto	2	22 000	11 000
E-urheilu	2	22 000	11 000
Sulkapallo	2	22 000	11 000
Nyrkkeily	3	17 000	5 667
Rugby	1	15 000	15 000
Frisbeegolf	1	14 500	14 500
Melonta	1	14 000	14 000
Mäkihyppy	1	13 000	13 000
Autourheilu	1	12 000	12 000
Taekwondo	1	12 000	12 000
Moottorieurheilu	1	11 000	11 000
Sukellus	2	11 000	5 500
Miekkailu	2	9 000	4 500
Squash	2	9 000	4 500
Keilailu	1	8 000	8 000
Agility	2	8 000	4 000
HMB Soft	1	7 000	7 000

Laji	Myönnöt (kpl)	Avustukset yhteensä (€)	Keskimääräinen tukisumma (€)
Ampumahiihto	1	6 500	6 500
Akrobatia	1	6 000	6 000
Parkour	1	5 000	5 000
Soutu	1	5 000	5 000
Curling	1	4 500	4 500
Ammunta	1	4 000	4 000
Lumilautailu	1	4 000	4 000
Pöytätennis	1	2 500	2 500
Taido	1	2 000	2 000

*sisältää telinevoimistelun ja joukkuevoimistelun

**sisältää muodostelmaluistelun